

УДК [004.774. : 378.096] – 047.44

О. О. Смагіна

АНАЛІЗ САЙТІВ КАФЕДР УНІВЕРСИТЕТІВ ЗА МОДЕЛЯМИ ІНТЕРНЕТ-ПРЕДСТАВНИЦТВ

Кафедра – ключовий компонент університету без якого неможливо активізувати реформаційні процеси в галузі вищої освіти, спрямовані на досягнення рівня світових стандартів. Науковці та освітяни–практики (Ю. С. Брановський, Г. О. Бордовський, Я. Л. Горшеніна, М. І. Жалдак, Ю. О. Жук, Д. В. Іус, В. І. Ключко, В. С. Лазарев, Є. М. Локтев, Б. П. Мартиросян, А. В. Мельников, Н. В. Морзе, С. Д. Резнік, Д. П. Тевс, Є. М. Хриков, О. В. Юркова та інші) досліджували проблему функціонування університетської кафедри, проте аспект застосування інформаційно-комунікаційних технологій в діяльності кафедри не був предметом окремого дослідження. З огляду на це аналіз реального стану функціонування університетських кафедр та пошук шляхів удосконалення їх діяльності є актуальним.

Мета статті – виявити рівень представленості кафедр на сайтах університетів та проаналізувати сайти кафедр за моделями Інтернет-представництв і відповідним їм функціональним формам.

У межах нашого дослідження ми розглядаємо сайт університету та сайт кафедри як засіб ІКТ, що використовується в науково-педагогічній діяльності кафедри університету. З метою виявлення рівня представленості кафедр на сайтах університетів було складено рубрикатор для контент-аналізу. У ньому в якості смислових одиниць були виокремлені такі позиції: наявність інформації про кафедри на сайті університету, наявність сторінки кафедри на сайті університету та наявність посилання на власний сайт кафедри. До групи досліджуваних сайтів увійшли сайти ВНЗ з усіх регіонів України. Для знаходження адрес сайтів використовувалися посилання зі сторінки сайту Освіта.іа, розділ „Довідник ВНЗ України” [1]. Усього було досліджено 105 сайтів ВНЗ Києва, Тернополя, Житомира, Луганська, Донецька, Вінниці, Умані, Харкова, Херсона, Чернігова, Запоріжжя та ін.

Тож, за результатами контент-аналізу бачимо, що на всіх сайтах університетів представлена інформація про кафедри, значно менша кількість кафедр представлена власною сторінкою на сайті університету та ще менша кількість кафедр має власний сайт. Представимо за допомогою таблиці представленість кафедр на сайті ВНЗ чи на власному сайті.

Таблиця 1

Представленість кафедр на сайті ВНЗ чи на власному сайті

Рівень представленості	Абсолютна кількість	%	Загальна кількість проаналізованих ВНЗ
Інформація про кафедру	103	98%	105
Сторінка кафедри на сайті університету	74	70%	105
Власний сайт кафедри	27	26%	105

Сторінка кафедри на сайті ВНЗ представлена на 70% сайтів університетів, і лише 26% кафедр мають посилання на власний сайт на сайті ВНЗ. На сайтах деяких навчальних закладів сторінка кафедри представлена на сайті факультету, проте відповідно до об'єкту нашого дослідження надалі розглядатимемо лише власні сайти кафедр. На діаграмі бачимо представленість кафедри на різних рівнях.

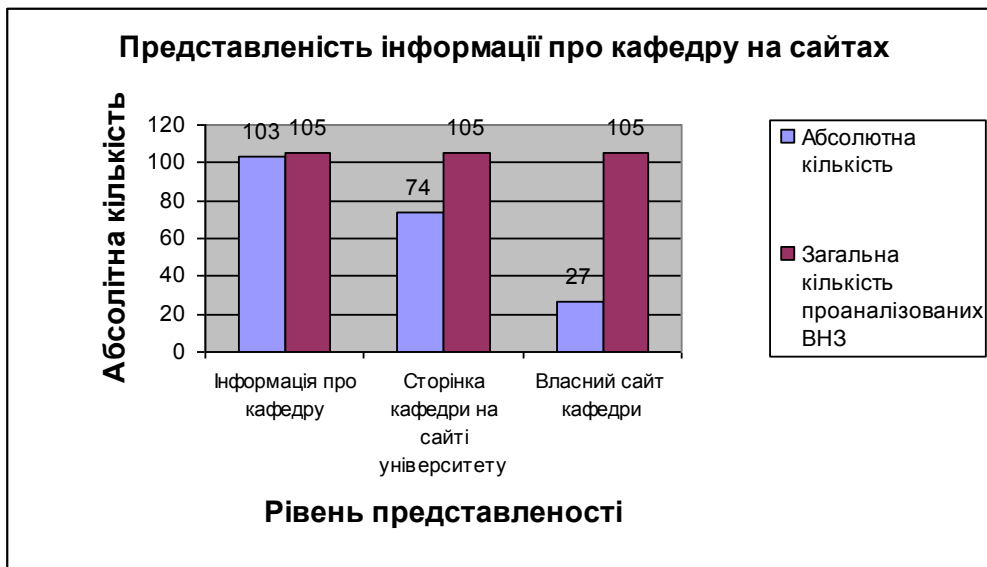

Рис. 1. Представленість кафедр на сайті ВНЗ чи на власному сайті

Надалі сформуємо перелік університетів та відповідних кафедр, які мають власний сайт, для подальшого аналізу.

З метою виявлення форми подачі інформації на сайті кафедри та змісту представленої інформації було складено рубрикатор для контент-аналізу [3]. До категорії „Форми подачі інформації” належать такі підкатегорії: відео, звукові файли, flash-презентації, представлення інформації різними мовами, засоби навігації (меню), засоби навігації (список, що випадає), засоби навігації (карта сайту), засоби навігації (пошук по сайту), засоби навігації (Back and Forward), форум / чат, опитування, відгуки про сайт, реєстрація користувачів (авторизований доступ до частини інформації), можливість авторизованого редагування інформації, корисні посилання. До групи досліджуваних сайтів увійшли

сайти кафедр, які були виявлені на попередньому етапі (27 кафедр університетів з різних регіонів України).

До категорії „Зміст представленої інформації” належать такі підкатегорії: історія кафедри, склад кафедри, публікації співробітників кафедри, матеріально-технічна база кафедри, програма розвитку кафедри, контактна інформація, матеріали до самостійної роботи студентів, матеріали до вивчення дисциплін (в електронному вигляді), доступ до серверу кафедри, розклад занять, зв'язок з випускниками, електронні журнали, навчальні плани спеціальностей, робочі програми дисциплін, інформація про семінари та конференції, що проводяться на кафедрі, інформація для абітурієнтів. Кожна з цих категорій має свої одиниці аналізу. На наступному етапі аналізувалися сайти кафедр за моделями Інтернет-представництв й відповідних їм функціональних форм. Спираючись на дослідження Н. Коритнікової, найбільш інформативними ми вважаємо моделі Інтернет-представництв сайтів кафедр, де представлені такі форми: початкова присутність (форма самопрезентації), джерело інформації (форма передачі інформації), консультування (форма комунікації), розвиток взаємодії (форма взаємодії) [2]. П'яту модель Інтернет-представництва сайту, а саме активні операції (форма транзакції) в нашому дослідженні розглядати не будемо. Чим більше офіційний веб-сайт надає інформації та форм Інтернет-комунікації користувачам, тим більш ефективним буде комунікативний ресурс із погляду кількості відвідувачів і активності користувачів. Комунікативні властивості мережі роблять більш доступним інформування студентів, співробітників та викладачів про роботу університету в цілому та кафедри зокрема (успіхи студентів в навчальній та науковій діяльності, успіхи випускників, можливості працевлаштування, рейтинг викладачів), реалізують спілкування між студентами та керівництвом ВНЗ в формі оцінки студентами діяльності викладача, отримання доступу до розроблених методичних рекомендацій та навчальних посібників.

До форми самопрезентації (початкова присутність) належить представлення інформації про кафедру на сайті, а саме: історія кафедри, склад кафедри, публікації співробітників кафедри, матеріально-технічна база кафедри, програма розвитку кафедри, контактна інформація, навчальні плани спеціальностей, робочі програми дисциплін.

До форми передачі інформації (джерело інформації) належать матеріали до вивчення дисциплін, матеріали до самостійної роботи з дисциплін, інформація про семінари та конференції, електронні журнали, розклад занять, інформація для абітурієнтів, зв'язок з випускниками.

До форми комунікації (консультування) належать відгуки про сайт, електронна пошта викладачів, e-mail розсилка, можливість авторизованого редагування інформації.

До форми взаємодії (розвиток взаємодії) належить форум/чат, можливість завантаження матеріалів конференції, матеріалів до

дисциплін через сайт, проведення он-лайн опитувань, організація Інтернет-конференцій.

Представимо аналіз сайтів кафедр за моделями Інтернет-представництв й відповідних їм функціональних форм.

Таблиця 2

Аналіз сайтів кафедр за моделями Інтернет-представництв

№	Назва кафедри	Адреса сайту кафедри	Початкова присутність	Джерело інформації	Консультування	Розвиток взаємодії
1	Кафедра комп'ютерних систем моніторинга	http://csm.donntu.edu.ua/ru	+	+	-	-
2	Кафедра фармакології, клінічної фармакології та фармакоелектроніки	http://www.pharmacology.dp.ua/	+	+	-	-
3	Кафедра інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій	http://informatika.udpu.org.ua/	+	+	-	+
4	Кафедра автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій	http://www.physmath.cdu.edu.ua/akit	+	+	-	-
5	Кафедра інформаційних систем	http://is.unicyb.kiev.ua/	+	+	+	-
6	Кафедра теорії та історії педагогіки	http://www.ktip.npu.edu.ua/	+	+	-	-
7	Кафедра автоматизованих систем обробки інформації та управління	http://asu.kpi.ua/	+	+	-	-
8	Кафедра комп'ютерних наук	http://kn.vntu.edu.ua/	+	+	-	-
9	Кафедра педагогіки	http://www.vspu.edu.ua/faculty/pochat/kaf_pedagog/pdg.php	+	+	-	-
10	Кафедра економічної кібернетики	http://economkib.zp.ua/	+	+	-	-

11	Кафедра інформаційних технологій та систем	http://its.lnpu.edu.ua/kaf1_u/index.html	+	+	+	+
12	Кафедра економічної кібернетики	http://www.ec.snu.edu.ua/index.php/home.html?lang=uk&start=30	+	+	+	+
13	Кафедра кримінології та соціології	http://www.criminolog.lg.ua/	+	+	-	-
14	Кафедра англійської філології	http://www.lnu.edu.ua/faculty/inomov.new/ukrainian/file111.htm	+	+	+	-
15	Кафедра електричних систем та мереж	http://lp.edu.ua/node/79	+	-	-	-
16	Кафедра бухгалтерського обліку	http://oblik.mnau.edu.ua/	+	+	-	-
17	Кафедра регіонального управління, місцевого самоуправління та управління містом	http://ukrregion.org.ua/	+	+	-	-
18	Кафедра українознавства	http://ukrzn.jimdo.com/	+	+	-	-
19	Кафедра журналістики та філології	http://journ.sumdu.edu.ua/	+	+	-	-
20	Кафедра комп'ютерних наук	http://kaf-kn.tntu.edu.ua/	+	+	-	-
21	Кафедра міцності літальних апаратів	http://k102.khai.edu/	+	+	-	-
22	Кафедра вищої математики	http://web.kpi.kharkov.ua/vm/glavnaya/	+	+	-	-
23	Кафедра інформатики	http://inf.kture.kharkov.ua/	+	+	-	-
24	Кафедра економічної кібернетики та прикладної економіки	http://www.cyber.kharkov.ua/	+	+	+	-
25	Кафедра інформатики	http://kafinfo.org.ua/	-	-	-	+
26	Кафедра готельного та ресторанного бізнесу	http://www.hduht.edu.ua/kafedri/fm/fm2.htm	+	+	-	-
27	Кафедра української філології	http://www.khnu.km.ua/root/kaf/filolog/	+	+	-	-

В разі, якщо хоча б один засіб, який належить до тієї чи іншої форми, представлений на сайті, то будемо вважати, що дана форма представлена на сайті. Тож, форма самопрезентації та передачі інформації представлена майже на всіх сайтах (за виключенням сайту

кафедри інформатики Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди), а відсоток використання форми комунікації та взаємодії незначний. Сайти кафедр як засіб ІКТ переважно використовуються не в повній мірі, тобто використовуються не за всіма напрямками науково-педагогічної діяльності кафедр, і не забезпечують ефективності комунікативного ресурсу із погляду кількості відвідувачів і активності користувачів.

Отже, очевидно, що такий засіб інформаційно-комунікаційних технологій як сайт в діяльності університетських кафедр використовуються недостатньо. Тому актуальним є пошук шляхів удосконалення діяльності кафедр за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій.

Список використаної літератури

1. Довідник ВНЗ України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : < <http://osvita.ua/vnz/guide/>>. **2. Коритнікова Н. В.** Інтернет-представництво як комунікативний ресурс державного управління. : дис... канд. наук: 22.00.04 / Коритнікова Надія Володимирівна ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Харків, 2008. – 193с. **3. Михайлов В. А.** Особенности развития информационно-коммуникативной среды современного общества / В. А. Михайлов, С. В. Михайлов // Сб. науч. тр. „Актуальные проблемы теории коммуникации”. – СПб., 2004. – С. 34–52.

Смагіна О. О. Аналіз сайтів кафедр університетів за моделями інтернет-представництв

У статті розглянуто результати контент-аналізу, який було проведено з метою виявлення рівня представленості кафедр на сайтах університетів. У рубрикаторі для контент-аналізу в якості смислових одиниць були виокремлені такі позиції: наявність інформації про кафедри на сайті університету, наявність сторінки кафедри на сайті університету та наявність посилання на власний сайт кафедри. За результатами аналізу сформовано перелік університетів та відповідних кафедр, які мають власний сайт, для подальшого аналізу. З метою виявлення форми подачі інформації на сайті кафедри та змісту представленої інформації було складено рубрикатор для контент-аналізу, в якому виділено дві категорії: „Форми подачі інформації” та „Зміст представленої інформації”. На наступному етапі аналізувалися сайти кафедр за моделями Інтернет-представництв й відповідним їм функціональним формам, а саме початкова присутність (форма самопрезентації), джерело інформації (форма передачі інформації), консультування (форма комунікації), розвиток взаємодії (форма взаємодії).

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, науково-педагогічна діяльність кафедри, сайт кафедри, моделі Інтернет-представництв, форми подачі інформації, зміст представленої інформації.

Смагина О. А. Анализ сайтов кафедр университетов согласно моделей Интернет-представительств

В статье рассмотрены результаты контент-анализа, который был проведен с целью выявления уровня представленности кафедр на сайтах университетов. В рубрикаторе для контент-анализа в качестве смысловых единиц были выделены такие позиции: наличие информации о кафедрах на сайте университета, наличие страницы кафедры на сайте университета и наличие ссылки на собственный сайт кафедры. По результату анализа сформирован перечень университетов и соответствующих кафедр, которые имеют собственный сайт, для последующего анализа. С целью выявления формы подачи информации на сайте кафедры и содержания представленной информации был составлен рубрикатор для контент-анализа, в котором выделено две категории: „Формы подачи информации” и „Содержание представленной информации”. На следующем этапе анализировались сайты кафедр согласно моделей Интернет-представительств и соответствующим им функциональным формам, а именно начальное присутствие (форма самопрезентации), источник информации (форма передачи информации), консультирование (форма коммуникации), развитие взаимодействия (форма взаимодействия).

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, научно-педагогическая деятельность кафедры, сайт кафедры, модели Интернет-представительств, формы подачи информации, содержание представленной информации.

Smagina O. A. Analysis of sites of university departments according to the models of Internet–representations

The results of a content analysis that was conducted to determine the level of representation of the departments on the university site are represented in the article. Such positions as availability of information about the department at the university site, the presence of a page of a department at the university site and the presence of a reference to a website of the department were distinguished in the categories for content analysis as a semantic units. The list of universities and relevant departments that have their own website was formed according to the results and was used for further analysis. The categories for content analysis, which allocated two categories: „Forms of presentation of the information” and „Summary of the information, which was presented” were compiled in order to determine the form of the presentation of information on the department’s website and the content of the information, which was presented. The department's websites were analyzed by the website’s model and corresponding functional forms, namely the initial presence (a form of self-presentation), a source of information (form of the the transfer of information), consulting (form of communication), the development of interaction (form of interaction), at the next stage in order to determine the form of filing of the information. If at least one tool that belongs

to a particular form, was presented on the site, it was considered that this form was presented on the site.

Keywords: information and communication technologies, scientific and pedagogical activity of the department, the department's website, models of Internet-representations, presentation of information, the content of information, which was provided.

Стаття надійшла до редакції 7.02.2014 р.

Прийнято до друку 17.03.14 р.

Рецензент – д. пед. н., проф. Адаменко О. В.